

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003711

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-07-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ДТЕУ від 07.10.2026 √3289

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чекотун Костянтин Юрійович

2. Kostiantyn Chekotun

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0008-1053-3501

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 09-09-2026

Спеціальність за освітою: Будівництво та цивільна інженерія

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16107

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 71.01.75, 06.39, 06.52.13, 06.56.25

Тема дисертації:

1. Стратегічна конкурентоспроможність підприємства торгівлі в умовах нестабільності
2. Strategic competitiveness of a trade enterprise in the conditions of instability

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено вирішенню актуального науково-практичного завдання щодо розробки теоретичних засад, методичного інструментарію та практичних рекомендацій із формування і реалізації стратегічної конкурентоспроможності підприємств торгівлі в умовах нестабільності. У роботі уточнено й розширено категоріально-понятійний апарат, запропоновано авторське визначення стратегічної конкурентоспроможності підприємства торгівлі в умовах нестабільності як динамічної здатності до інтеграції ресурсів, адаптації бізнес-процесів та проактивного формування цінності за умов високої невизначеності. Визначено детермінанти (внутрішні та зовнішні) та систематизовано диференційовані ознаки (продуктові, сервісні, організаційно-управлінські, технологічні, маркетингові, репутаційні), що дозволяє ідентифікувати унікальні конкурентні переваги підприємства в кризових умовах. Систематизовано критерії забезпечення стратегічної конкурентоспроможності та запропоновано систему кількісних показників для її оцінювання, адаптованих до умов нестабільності. Виявлено особливості прояву та форми забезпечення стратегічної конкурентоспроможності в умовах непередбачуваної зовнішньої динаміки.

Запропоновано авторську циклічну модель адаптації торговельного підприємства, що складається з чотирьох етапів (моніторинг, оперативна адаптація, стратегічна перебудова, забезпечення стійкості), яка отримала емпіричне підтвердження на основі аналізу діяльності десяти провідних торговельних мереж України. Проведено комплексний аналіз конкурентного середовища підприємств торгівлі України за 2015–2024 роки, який виявив значну вразливість галузі до зовнішніх шоків, регіональну диференціацію та посилення ролі великих торговельних мереж. За допомогою SWOT- та PESTLE-аналізу (розширеного безпековим та психосоціальним вимірами) ідентифіковано ключові сильні та слабкі сторони, можливості та загрози розвитку галузі. Здійснено оцінку інтегрального показника сталого розвитку (ІПСР) десяти провідних торговельних мереж, яка виявила структурний дисбаланс між соціальною, економічною та екологічною складовими. Для кількісної оцінки стратегічної конкурентоспроможності підприємств торгівлі розроблено багатовимірну модель на основі синтезу ресурсного підходу (RBV) та концепції динамічних здібностей (DCV), що включає чотири взаємопов'язані виміри: структурно-ресурсний, економіко-відновлювальний, адаптаційно-трансформаційний та соціально-екологічний. На цій основі запропоновано інтегральний індекс стратегічної конкурентоспроможності (ІІСК) з апробованою системою нормалізації, ваговими коефіцієнтами та кластерною типологізацією підприємств (алгоритм k-середніх, індекс силуету 0,62). Економетричне моделювання (множинна регресія на панельних даних, $R^2=0,784$) підтвердило, що найпотужнішим драйвером конкурентоспроможності є цифровізація ($p=+0,401$), а найбільшими загрозами – воєнний вплив ($p=-0,312$), падіння ефективного попиту ($p=-0,224$) та логістичні порушення ($p=-0,185$). Кластерний аналіз дозволив виокремити чотири архетипи підприємств: «абсолютні лідери» (ІІСК $> 0,80$), «стратегічні адаптанти» (ІІСК $0,65-0,79$), «стабільні нішеві гравці» (ІІСК $0,60-0,63$) та «консервативні гравці» (ІІСК $< 0,60$). Розроблено систему діагностики конкурентних переваг на основі синтезу RBV та DCV, а також методичний інструментарій раннього виявлення загроз – систему індикаторів раннього попередження (СІРП), яка містить п'ять груп індикаторів з визначеними пороговими значеннями (тригерами), шкалу інтегральної оцінки рівня кризового тиску та матрицю вибору адаптаційних режимів (реактивна стабілізація, операційна адаптація, стратегічна трансформація). Запропоновано «радарну карту загроз» для візуалізації відхилень та цикл безперервного вдосконалення системи з ключовими KPI. На основі розширеного PESTLE-аналізу та регресійної моделі з розподіленими лагами розроблено три сценарії розвитку галузі до 2030 року (оптимістичний, реалістичний, песимістичний). Обґрунтовано диференційовані стратегічні напрями для чотирьох архетипів підприємств (від створення замкнених адаптивних екосистем для абсолютних лідерів до контрольованої реструктуризації для консервативних гравців). Запропоновано модель диверсифікації джерел доходів (шість каналів з розподілом часток), індекс «ESG-когерентності» та алгоритм подолання стратегічної вразливості, що інтегрує принципи «динамічного відновлення», ковзного планування та ESG-імперативів. Прогнозні розрахунки підтвердили, що впровадження запропонованих стратегій забезпечить приріст інтегрального індексу стратегічної конкурентоспроможності для різних архетипів підприємств на 10–20% до 2030 року.

2. The dissertation is devoted to solving a topical scientific and practical problem of developing theoretical foundations, methodological tools and practical recommendations for the formation and implementation of strategic competitiveness of trade enterprises in the conditions of instability. The study refines and expands the categorical and conceptual framework, proposing the author's definition of strategic competitiveness for a trade enterprise under conditions of instability as a dynamic capability to integrate resources, adapt business processes, and proactively create value in high-uncertainty environments. The determinants (internal and external) are identified, and differentiated features (product, service, organizational-managerial, technological, marketing, reputational) are systematized, enabling the identification of an enterprise's unique competitive advantages in crisis conditions. The criteria for ensuring strategic competitiveness are systematized, and a system of quantitative indicators adapted to conditions of instability is proposed for its assessment. The peculiarities of manifestation and forms of ensuring strategic competitiveness under conditions of unpredictable external dynamics are identified. The author's cyclical model of adaptation of a trade enterprise is proposed, consisting of four stages (monitoring, operational adaptation, strategic restructuring, and ensuring sustainability), which has received

empirical confirmation based on an analysis of the activities of ten leading retail chains of Ukraine. A comprehensive analysis of the competitive environment of trade enterprises in Ukraine for 2015–2024 was conducted, revealing significant vulnerability of the sector to external shocks, regional differentiation, and the strengthening role of large retail chains. Using SWOT and PESTLE analysis (extended to include security and psychosocial dimensions), the key strengths and weaknesses, opportunities, and threats to the sector's development were identified. An assessment of the integral sustainable development indicator (ISDI) for ten leading retail chains was conducted, revealing a structural imbalance among the social, economic, and environmental components. To quantitatively assess the strategic competitiveness of trade enterprises, a multidimensional model was developed by synthesizing the resource-based view (RBV) and the dynamic capabilities view (DCV), comprising four interrelated dimensions: structural-resource, economic-recovery, adaptation-transformation, and socio-ecological. Based on this, an Integral Index of Strategic Competitiveness (IISC) was proposed, with an approved normalization system, weighting coefficients, and an enterprise cluster typology (k-means algorithm, silhouette index of 0.62). Econometric modeling (multiple regression on panel data, $R^2=0.784$) confirmed that digitalization is the most powerful driver of competitiveness ($\beta=+0.401$), while the greatest threats are the impact of war ($\beta=-0.312$), declining effective demand ($\beta=-0.224$), and logistical disruptions ($\beta=-0.185$). Cluster analysis identified four enterprise archetypes: "absolute leaders" (IISC>0.80), "strategic adaptors" (IISC 0.65–0.79), "stable niche players" (IISC 0.60–0.63), and "conservative players" (IISC<0.60). A system for diagnosing competitive advantages based on a synthesis of RBV and DCV was developed, as well as a methodological toolkit for early threat detection – the Early Warning Indicator System (EWIS), which includes five groups of indicators with defined threshold values (triggers), a scale for integral assessment of the level of crisis pressure, and a matrix for selecting adaptation modes (reactive stabilization, operational adaptation, strategic transformation). A "threat radar map" was proposed to visualize deviations, along with a continuous improvement cycle for the system, with key KPIs. Based on an extended PESTLE analysis and a distributed lag regression model, three development scenarios for the sector by 2030 (optimistic, realistic, and pessimistic) were developed. Differentiated strategic directions for four enterprise archetypes (ranging from creating closed, adaptive ecosystems for absolute leaders to controlled restructuring for conservative players) were substantiated. A model for diversifying revenue sources (six channels with share distribution), an "ESG coherence" index, and an algorithm for overcoming strategic vulnerability were proposed, integrating the principles of "dynamic recovery", rolling planning, and ESG imperatives. Forecast calculations confirmed that implementing the proposed strategies will increase the integral index of strategic competitiveness across enterprise archetypes by 10–20% by 2030.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Чекотун К.Ю. Фактори конкурентоспроможності підприємства торгівлі в період війни. Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки. Випуск 3 (75), 2024. С. 48-52 DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/75-7>
- Чекотун К., Блакита Г. Сутність та характеристика конкурентоспроможності підприємств торгівлі. Економіка та суспільство. Випуск 59. 2024. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-75>

- Чекотун К. Ю. Основи забезпечення стратегічної конкурентоспроможності торговельного підприємства в умовах зовнішніх викликів. Бізнес Інформ. 2025. № 4. С. 339–347. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-4-339-347>
- Блакита Г.В., Чекотун К. Ю. Стратегічний аналіз конкурентного середовища підприємств торгівлі у воєнний період. Ефективна економіка. 2025. №11. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.11.34>
- Чекотун К. Ю. Динамічна модель оцінки конкурентоспроможності торговельного підприємства в умовах кризи. Грааль науки. 2026. №69. С.289-296. DOI: <http://doi.org/10.36074/grail-of-science.29.05.2026.027>
- Чекотун К.Ю. Характеристика факторів конкурентоспроможності підприємств торгівлі в умовах війни. Економіка, фінанси, управління та право: теоретичні підходи та практичні аспекти розвитку: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Рівне, 24 серпня 2024 р.). Рівне: ЦФЕНД, 2024. 55 с. С. 5-8
- Чекотун К.Ю. Особливості підприємств торгівлі. The 6th International scientific and practical conference “Current challenges of science and education” (February 12-14, 2024) MDPC Publishing, Berlin, Germany. 2024. 517 p. P. 467-469
- Blakyta H.V., Chekotun K.Y. Basics of the strategic competitiveness of a trade enterprise. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем: збірник доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2025 року, м. Харків, Україна) [Електронний ресурс]. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. 680 с. С. 9-10 <https://ekhnuir.karazin.ua/items/d03f4b39-3635-4e56-810a-12852d4a1436> <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/14f7ad8a-5c9b-43b3-b87c-e4ad513b1286/content>
- Chekotun K.Y. Contemporary challenges in achieving the strategic competitiveness of the enterprise. Браславські читання. Економіка XXI століття: національний та глобальний виміри: Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції, 06 листопада 2025 року. Одеса, ОДАУ. 2025. 279 с. С. 186-187 <https://osau.edu.ua/wp-content/uploads/2025/12/Braslavski-chytannya-Zbirnyk-2025.pdf>
- Chekotun K.Y. Management of Retail Enterprise Competitiveness through ESG Integration. II Міжнародна науково-практична конференція присвячена 60-річчю Луцького національного технічного університету «Сталі розумні міста та території: європейський досвід та можливості для України у повоєнний період», Луцький національний технічний університет, 07-08 травня 2026 р., м. Луцьк

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0124U001631

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Блакита Ганна Владиславівна

2. Hanna Blakyta

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4848-9912

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Полоус Ольга Вікторівна

2. Olha V. Polous

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4639-4493

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет «Київський авіаційний інститут»

Код за ЄДРПОУ: 45853942

Місцезнаходження: просп. Гузара Любомира, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Братусь Ганна Анатоліївна

2. Hanna Bratus

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7151-3901

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Приватне акціонерне товариство "Вищий навчальний заклад "Міжрегіональна Академія управління персоналом"

Код за ЄДРПОУ: 00127522

Місцезнаходження: вул. Фрометівська, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Височин Ірина Володимирівна
2. Iryna Vysochyn

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1738-8553

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельник Вікторія Володимирівна
2. Viktoria Melnyk

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5512-536X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Уманців Юрій Миколайович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Уманців Юрій Миколайович

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Чекотун Костянтин Юрійович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна